

SVAŠTARA

Franjo Matanović

**vlastita naklada
Slavonski Brod, 2020**

Impresum:
naslov: SVAŠTARA
autor: Franjo Matanović
vlastita naklada autora
mjesto i godina izdavanja: Slavonski Brod, 2020

URL: <http://franjomatanovic.altervista.org/svastara/>

ISBN 978-953-48971-2-6

***Copyright ©
Franjo Matanović***

F.M.

neDostajemiviski

SVAŠTARA

nova samoizdaja 14

Franjo Matanović

AKO ME VIDIŠ

ako me vidiš
jutrom
slena
hodati okolo
naših zgrada
znaj da nisam
ništa izgubio
osim sjećanja
koje se još probudilo nije

to tražim
gdje sam parkirao
i možda ću zakasniti
opet na posao

II

ako me vidiš da
ujutro hodam okolo naših
zgrada
znaj da tražim auto
i nije to
zbog zaborava
jer se uvijek sjetim
prije ili kasnije
gdje sam i s koje strane
parkirao
ma to je zato što
ne znam u koji
dan sam se probudio

OVO ROBOVANJE

ovo robovanje poslu
novcima na koje nas
natjeraše jer
se mora ovo i ono
i gomila nepotrebnoga
to vidimo ako
selimo sa jednog
na drugo mjesto
to vidimo kad krenemo
na neko putovanje
koliko nam je glomazna prtljaga
koliko su glomazne naše potrebe
koliko smo se sami opteretili
koliko sami se ne znamo
osloboditi od nas samih
od samih naših
ropstava

TAKO LIJEP ZA TAKO GA BACATI

kada bih živio
milion godina
vrijeme u kojem se
i dijamanti raspadaju
i kada bih u tih milijun godina
potrošio i jedan sat
minut sekundu
na naše gluposti
kao što ih trošim svednevice
kajao bih se
gorko bih se kajao
jer je život
tako lijep
za tako ga bacati

ODGOVARAČ

gledao sam zašto ljudi
mi ljudi
odgovore tražimo
na nebrojena pitanja
i tako dodao
još jedno pitanje

ima onih koji odgovaraju
kao čarobne kutije
kao automati u koji ubaciš
novčić i stisneš dugme
i dobiješ traženo

ali na ona glavna pitanja
nikada nema odgovorača
uvijek negdje izvrdava
onaj koji pokuša
možda postavljamo pogrešna pitanja
možda ih postavljamo na pogrešnu adresu

PISANJA

I

koja traju od jedne
beskonačnosti
do zauvijek
te volim
što može zapisati
jedna olovka na papiru
ili deset prstiju
na tipkovnici

kada bih živio
nekoliko tisuća godina
uvijek bih pisao
volim te
jedina ljubavi moja

i možda bih
uspio ispisati
kao što se ispiše
na pijesku
između dva vala
volim te
jedina ljubavi moja

II

što sve nisam
zapisivao
koje sve riječi
nisam upotrijebio
danas se mnogih
i ne sjećam

kako sam često
nepravedan bio
kako sam često
vrijeđao

kako sam najčešće
praznu slamu mlatio

jer sam obilazio
oko glavne teme
oko ljubavi sam
obilazio

SAMO JEDNA NAŠA RIJEČ

danas je bio sunčan dan
danas je Valentinovo
danas je nebo otvoreno bilo
svi pozvani da se zaljube
da ljube

kako veliki poziv
neshvatljiv mi je
i mnogima je neshvatljiv
ljubiti vječnost život
ljubiti

danas mi je pokazano
kako ima i još jedan svijet
svijet skriveni
koji mi ne želimo vidjeti
jedan drugi svijet
ovdje i svud
prisutan a kojeg mi
jednostavno
blokiram
jer smo ljudi
od krvi i mesa
i ne možemo shvatiti

koliko legija anđela
ili obratnoga tj vragova
može stati u samo jednu našu
riječ

USRED TUGE

stajao sam
usamljen
usred tuge
do grla
i bolilo je
jako je bolilo

ne pišem više
pjesme o tuzi
jer ta je sveprisutna
zato što smo ljudi
upakirani u svoje
varke
kojima mislimo
prevariti sve druge
i prve i treće
a zapravo varamo
samo sebe
i uvijek sebe
ponajčešće

***

slobodan je čovjek
biti čovjekom
ili ne biti

ne trebaju čovjeku zakoni
jer ispod svakog zakona
se krije robija

čovjek je slobodan
biti čovjekom
ili nečovjekom

zato se pitam
jesam li slobodan
ili sam pod robijom
zakona

lažem li
kradem
činim preljub
ogovaram itd
ili sam slobodan od zakona
čovjek
koji je uistinu čovjek

REVOLUCIЈINA OBLJETNICA

oktobarska
ruska revolucija
počela je slaviti svoju
obljetnicu stotu
prošle godine u Kijevu
na Majdanu
isti ugnjetavani izrabljivani
rušili su iste ugnjetivače
isti protiv istih

***

ratuje se u Ukrajini
drugojoj mojoj domovini
ratuje se i dijele se
ljudi na one koji su za Rusiju
na one koji su za Evropu
na one i ove
dijele im oružje
zavađaju
jer žele njima zavladatai
nek se ubijaju međusobno
s poklonjenim oružjem
kao što su i nama u Bosni
u cijeloj bivšoj Jugoslaviji
žele da se ubijaju između
sebe Ukrajinci i Rusi
i u tome uspijevaju
žele da se tamo razara
i već to čine
o Bože otvori oči i vidi
to nasilje
i spriječi i zaustavi
i smiluj se nama grešnicima

JA KOJI PIŠEM SVE DANE SVOJE

u ovoj mojoj borbi
za opstanak
ja koji sam neznalica
i koji si ne znam prokrčiti
put do boljeg sutra
do bolje plaće
do boljeg radnog mjesta
u ovoj uzaludnoj
utrci
za blagostanje

ja koji pišem sve dane svoje
zapisujem ono što čujem
ono što vidim
prepisujem

skrivam li to
ili to treba vikati
iz sveg glasa

***

svaki dan
po jednu pjesmu
otpjevam
svaki je dan
otpjevana pjesma
ako znaš
pjevaj
hvalu
odu ljubavi
jer to je jedino
što jedan čovjek
može
pjevati slaviti
ljepotu života

PROTIV DVOJICE

ostao sam sam
sa sobom
zatvoren
u zatvoru mojih
strasti i pošasti
i pokušavam
prebjeći u
spasenje
u život
čistiji ljepši
satkan od ljubavi
ali sam ne mogu
ništa protiv
dvojice nas

BOSANSKE PIRAMIDE

pričali su mi
kako su u Bosni
bili otkrili piramide
znači
isto ko u Egiptu
bili smo roblje
nekog faraona
ili smo to mi
bili Bosne robovi
pa nas neki
oslobodiše od tog ropstva

***

u Indiji je krava
sveta životinja
i nitko ju ne dira
hoda slobodno

u Švedskoj je kažu čovjek

a u mojoj Bosni
bogataši koji su se obogatili
na bilo koji način
nitko to ne pita
bitno je da ima love
i onda je svet
nitko ga ne dira
kao indijska krava
hoda slobodno

***

zvoni mi muzika
u ušima u duši
u mozgu mi
se vrte melodije
dječijih pjesmica
u život mi se uvukle
te uljeze
i onda mi se čini
kako oni koji
glede tv i reklame
u duši imaju
punu ponudu svega
i mira ne možemo
naći zato što je
sva ta prljavština
nas zatrpala
potopila
začepila nam svaki kontakt
sa okolicom
stvarnošću
vanjskim
ljubavnom
zaljubljenom u nas

SELO

u svakom lokalnom
postojanju
u najzabitijem i
najnepoznatijem selu
postoji
jedna jedinstvenost
postoji možda
nešto jako sitno
za cijeli svijet
bez čega cjelokupnost
ne postoji

***

ovaj Trst je od
prirode do danas
imao samo zelenilo drveća
i pseću kaku
sad režu i krešu sve
drveće
ostade samo kaka

KUPOVANJE I KUPOVANJE

teški dani za nas

svijet se zalijeće u
Božićno potrošnjavanje i kupovanje
ne bi li se nakupovali
nekog zadovoljstva
sreće veselja

sve ono što ne postoji
u dućanima
što ne postoji u prodaji

BUDUĆA PROŠLOST

stojim ovdje u ovoj
budućoj prošlosti
razmišljam o onom što je bilo
i o onom
što bi biti moglo

a da se zaustavim
u ovo što je
kao kad se igram
sa Andriykom
Aleksandrom i
Annom Sofiom
ima li išta ljepše

***

čekamo prošlost
da se vrati
da joj se osvetimo
a zapravo je to
naša zamka
u koju se
uvijek zaplićemo
jer se prošlost
ne vraća
jer prošlost postaje povjest
povjest učiteljica
a ne zamka u koju
se uklapamo
sa našom
sadašnjošću
vrlo
vrlo često
vrli i ne vrli
svi i ostali
čak

***

kao drveće
kojem su posjekli noge
bježimo iz svojih šuma
u njihove pustinje

***

ja i Ilija smo
autohtoni bosanci
ne zato što smo
po nekima zaostli
u ženidbi
formiranju obitelji
nego zato što
započeti nikada ne
odustajemo

***

ponavljam glasno
šaputanje svega što
smo šutjeli
šapućem ti na uho
urličem iz dna duše
o onom što se odvijeka
skrivalo
šutjelo

ne može se više
ne smije se više
došao je čas
onaj pravi čas
jedini moment
kada se mora pjevati
od veselja
od obilja veselja
došao je čas

***

u Americi se
bore za vlast
lažući izbornu
utrku
i boreći se za
normaliziranje nenormalnosti
ovdje se plašimo
krize i
besparice
i besposlice

svuda strah
Bože spasi nas
od naših strahova
i naših planova
neka bude ljubav
tvoja

***

spušta se mrak
u ovaj zrak
evropski mrak
na naše trpeze
na naše oči
prodaju nam tamne naočale
prodaju nam sve
smeće kojeg
ne mogu se odlučiti
prodati ili pokloniti
jer nisu napravili završne
račune
i svaki put
mi smo tako nepredvidivi

SASVIM VIDLJIVO

vrućina je
ljetu se upalilo
svom silinom
mozak se zablokirao
ne funkcionira
svi ljudi hodaju kao bezglavi
što je uobičajeno ovdje
u Trstu za velikih vrućina
ili za velikih hladnoća
kao što je uobičajeno da nas
u takvo vrijeme zaboli zub
zbog nečega što izađe po ovakvom
vremenu na vidjelo
zatvaram zagrade
i šutim zbog ove vrućine
zbog ovog ogromnog dara
s kojim dozrijeva voće i sve
možda dozrijevamo i mi
za žetvu
za konačnost
zapravo je sigurno
već je skoro i
sasvim vidljivo
da postoji ono nevidljivo

***

prolaze dani a u meni se ugnijezdio
strah prevelik strah
koji me melje u prašinu pretvara
zbog koje se dižu raznorazni vjetrovi
da razgone prašinu
u oči da bacaju
da zaslijepe
čak i ljubav čak i ljepotu
da izobliče da razbiju
onda se sve to ne računa
jer ne postoji matematika laži
jer ne postoji priroda mrtva
jer ne postoji ništa materijalno
što je trajno
vječno
fizički prisutno samo je privid
koji se izmjenjuje kad je nužno
kad treba
kao što i mi stvoreni od blata
rađamo se rastemo starimo umiremo
bez prestanka u fizičkoj stvarnosti
koja je nestvarna
koja ništa ne vrijedi jer prolazi

OVI TURISTI

I

ovi turisti
se iskrcavaju i ukrcavaju
dan za danom
idu promatrati
obnovljene ruševine
starih razvalina
i izmišljenih civilizacija
i zapravo možda ne znaju
zašto moraju vidjeti
nešto
zašto stajati
na mjestu na kojem
je stajao
netko
o kome su snimali filmove
knjige pisali
i tako dalje

II

ovi turisti
koji bi sve dali da
ugledaju ono što traže
da nađu mir i
spokoj ovi turisti
koji su uvučeni
u neprekidno kolo
vrćenja i uzaludnosti
ovi turisti
kojima je šutnja
zagarantirana

III

pogledao sam letimice
ove turiste koji
idu iz dana u dan
gledati svijet
i očito je da
ništa niti vidjeti neće
niti će išta znati
ovo je zamagljivanje
ovo je samo
okretanje *businessa*

***

prolazim
uzalud čekajući
da dođe
početak

koliko početaka
se završilo
dok čekanje
nije prestajalo

O AUTORU

Franjo Matanović rođen 1964. u Svilaju Donjem (BiH). Sin seljačke obitelji, odrastao u maloj, jednostavnoj, prostoj sredini; iznevjerio roditeljske nade o velikim školama te postao "stručni" radnik, što se kroz život pretvorilo u obični radnik. Kako obrazovanje tako i samonaobrazba svojim stihijskim valovima u doba propadanja komunističkog režima su ga proveli od socrealizma (škola) i klasičnog kršćanskog odgoja (obitelj) preko rock n rolla, modernizama i čiste klasike u samootkrivnje općeg kulturnog blaga. Stalna borba za opstanak i ostale nedaće nikada ne dopustiše punu realizaciju pisanja i zato isprekidani ciklusi zapisa u nekontinuitetu. Običan čovjek, obična naobrazba, običan život prostog smrtnika. 40-ak naslova u vlastitoj nakladi bez značajne literarne biografije i bez ikakve mogućnosti šutjeti.

kazalo

AKO ME VIDIŠ.....	5
II (ako me vidiš da).....	6
OVO ROBOVANJE.....	7
TAKO LIJEP ZA TAKO GA BACATI.....	8
ODGOVARAČ.....	9
PISANJA.....	10
II(što sve nisam).....	11
SAMO JEDNA NAŠA RIJEČ.....	12
USRED TUGE.....	14
slobodan je čovjek.....	15
REVOLUCIJINA OBLJETNICA.....	16
ratuje se u Ukrajini.....	17
JA KOJI PIŠEM SVE DANE SVOJE.....	18
svaki dan.....	19
PROTIV DVOJICE.....	20
BOSANSKE PIRAMIDE.....	21
u Indiji je krava.....	22
zvoni mi muzika.....	23
SELO.....	24
ovaj Trst je od.....	25
KUPOVANJE I KUPOVANJE.....	26
BUDUĆA PROŠLOST.....	27
čekamo prošlost.....	28

kao drveće.....	29
ja i Ilija smo.....	30
ponavljam glasno.....	31
u Americi se.....	32
spušta se mrak.....	33
SASVIM VIDLJIVO.....	34
prolaze dani a u meni se ugnijezdio.....	35
OVI TURISTI.....	36
II (ovi turisti).....	37
III (pogledao sam letimice).....	38
prolazim.....	39
O AUTORU.....	41

original:
SVAŠTARA
nova samoizdaja 14
Trieste – SIJEČANJ 2015.
F.M. neDostajemiviski
franjomatanovic@gmail.com

⋮
foto: čičci u Ukrajini

ISBN 978-953-48971-2-6